
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ישראל ומעצמות אירופה: סדנה בשיטות היסטוריות - 58377

תאריך עדכון אחרון 29-08-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יחסים בין-לאומיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר גדי היימן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gadi.heimann@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: רביעי 13:00-14:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

- הקורס יעסוק בפן המדיני במסכת יחסי ישראל-אירופה. במסגרת הקורס יושם דגש הן על היחסים הדו צדדיים בין ישראל ומדינות אירופאיות מרכזיות כגון צרפת, בריטניה וגרמניה והן על קשריה של ישראל עם המסגרות הרב-לאומיות כלומר הקהילה האירופית ומאוחר יותר האיחוד האירופי. מטרתו של הקורס אינה להסתפק בנקודת המבט הישראלית אלא להעניק לסטודנט הבנה על האופן בו תופסים האירופים את ישראל והסוגיות המדיניות העומדות על הפרק. הקורס ישתרע על פני חתך היסטורי רחב-מהדיפלומטיה הציונית לפני קום המדינה, דרך ישראל בשנותיה הראשונות (שנות ה-50 וה-60), השינויים בעקבות מלחמת ששת-הימים ועליית הסוגיה הפלשתינית על סדר היום, וכלה בהסכם אוסלו והתרסקותו ומצב היחסים כיום. הקורס יבחן שאלות כגון: מה היה משקלה היחסי של אירופה בדיפלומטיה הישראלית לאורך התקופה? איזו השפעה הייתה לגורמים בלתי-חומריים כגון ערכים, מורשת משותפת ומשקעי העבר בעיצוב היחסים בין ישראל ואירופה? כיצד השפיעו ההתפתחויות בסכסוך הערבי-ישראלי על היחסים ומהם השינויים שחלו באופן בו ראו האירופים את ישראל לאורך התקופה? מה התפקיד שהיה לדעת-הקהל הישראלית והאירופית בעיצוב היחסים? איזו חשיבות הייתה לזהות המפלגות המצויות בשלטון על היחסים? הקורס יכלול הרצאות פרונטאליות וכן משימות קבוצתיות של התלמידים.

מטרות הקורס:

להבין את התפתחות יחסיה של ישראל עם מדינות אירופה ובמיוחד עם המעצמות האירופיות. להכיר את שיטות הפעולה של הדיפלומטיה הישראלית אל מול מדינות אלה כמו גם את האופן שבו תפסו האירופים את ישראל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים יכירו את האתגרים שעמדו בפני מדינת ישראל בעשורים הראשונים לקיומה מבחינת מדיניות החוץ שלה ואת האופן שבו התמודדה עם אתגרים אלה. דגש יושם על הבנת שיטות הפעולה של מדיניות החוץ הישראלית והסממנים הייחודיים שלה אל מול מדינות אירופה.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות חובה

שיטת ההוראה בקורס: פרונטאלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא: ישראל ואירופה- מסגרת אנליטית לבחינת היחסים
2. הדיפלומטיה הציונית של הרצל והדרך להצהרת בלפור
3. אהבה שהחמיצה לאיבה- הציונות ובריטניה הגדולה
4. מידידות לפטרונות- יחסי ישראל צרפת, 1945-1967
5. יחסים ייחודיים- ישראל וגרמניה

6. ישראל ומזרח-אירופה
7. ישראל והקהילה האירופית
שיעורים 8-16: ניתוח תעודות היסטוריות בשיעור.
שיעורים 17-25: הצגות של הסטודנטים.
שיעור 26: סיכום.

חומר חובה לקריאה:

- *שעיהו פרידמן, שאלת ארץ ישראל בשנים 1914-1918: מערכת היחסים שבין בריטניה, הציונות והערבים, ירושלים: הוצאת מאגנס, 1987, פרקים: 7, 17.
*Elizabeth Monroe, *Britain's Moment in the Middle East, 1914-1971* London: Chatto & Windus, Ch. 2-3.
*Zach Levey, "Britain and Israel, 1950-1967: The Strategic Dimension", in Zach Levey and Elie Podeh (eds.), *Britain and the Middle East: From Imperial Power to Junior Partner*, Brighton; Sussex Academic Press, 2008, pp. 90-107.
*בר זוהר, מיכאל, גשר על הים התיכון, (תל אביב: עם הספר, 1965), עמ' 175-202.
*Gadi Heimann, "From Friendship to Patronage: France-Israel Relations, 1958-1967", *Diplomacy & Statecraft* Vol. 21 (2010), pp. 240-58.
צילה הרשקו, בין פאריס לירושלים: צרפת, הציונות והקמת מדינת ישראל, 1945-1949, (תל-אביב: משרד הביטחון), פרקים 4, 6.
*תום שגב, המיליון השביעי: הישראלים והשוואה, ירושלים: כתר, 1991, חלק ד'.
*Howard M. Sachar, *Israel and Europe: An Appraisal in History*, New York; Vintage Books, 2000, Ch. 6.
Michael Brecher, *Decisions in Israel's Foreign Policy*, London: Oxford University Press, 1974, Ch. 3.
*יוסף גוברין, יחסי ישראל-ברה"מ: מעת חידושם בשנת 1953 עד ניתוקם בשנת 1967, (ירושלים: מאגנס, 1990), חלק ב', עמ' 148-61.
*Howard M. Sachar, *Israel and Europe: An Appraisal in History*, New York; Vintage Books, 2000, Ch. 7.
בנימין פינקוס, "יחסים מיוחדים": ברית המועצות ובעלות בריתה ויחסיהן עם העם היהודי, הציונות ומדינת ישראל, 1939-1959, שדה-בוקר: מכון בן גוריון, 2007, פרק 3.
יוסף הלר, ישראל והמלחמה הקרה: ממלחמת העצמאות למלחמת ששת הימים, שדה-בוקר: מכון בן גוריון, 2010, פרקים 2, 3, 7.
*Sharon Pardo and Joel Peters, *Uneasy Neighborhood: Israel and the European Union*, Lham, MD: Lexington Books, 2010, Ch. 1.
אבנר יניב, "הקהילה האירופית וישראל", בתוך בנימין נויברגר (עורך), דיפלומטיה בצל עימות: סוגיות נבחרות ביחסי החוץ של ישראל, 1948-1978, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1984, עמ' 528-543.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 75 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 25 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: